№ 5
AAVGUST
1935 on,
GARAG 5.
№ 180 (1542)
Ulaan-Yde.

BURIAAD-MONGOLIIN YNEN

BK (b) Namiin Buriaad-Mongoliin Mezkom, BMASSR-iinTGK ba Burprofsoveediin Orgon.

…IAALGIIN TEEMPE KURDADKAHA

…iiin TK-iin ba Kizaariin …eediin pleenymyyd bol, …nii kuriaalgiigi nege sariin … soo byrimesen dyyrge…en ene bolzor soo siilos …tesebiin 50 proceentoos …bişiigi darasan baika jo…geze oyke namiin ba so… emkinyydiigi ujalgalsan

…ai respyyblikiin kolkoo… ba emçiin azaltan ool…iii kedelmeride oloniitee …dergçe orosoor odoo 20 … konood baibaç, araikan … tesebees cabçaad baina. …olzor soo bykii cabçagda …esenii 3 kubiiin 2-gi co…abçaza kuriaaza duusaad … josotoi baigaabdi. Tiige…enee ebese çabçalgiingaa …igi 70-80% kyrgesen za …kim kolkoozuud basa bii

…eeder manai sonindo …lagdasan ebese kuriaal…edeenees karakada, olon …aguud, men ilangajaa … Bargazan ba Ulaan-Yde … zoono kozomdozo jaba…derkei baina. Ijyyliin 30 …deegeer kamagiin tyryy…n Kabaanii aimag miin … tesebee dyyrgesen bai

… teempeer caaşaa ebese…al, ebesenii kuriaalgiigi … Kabaanii aimag eşee 20 … konog unzaaka ba bişe… doson aimaguud eşee … sara dotorç duusakagyi … azai. Uçar iime deerees … jabaza baigaa ebeseku…n teempe bol, manai en… sula, namiin TK-iin plee… zaabariiigi kangakagyi … gebel zokino.

…nees gadana basa, tarmal …çalgaas geegdeke, seriiel …malgaas geegdeke, ebe…ukalaaraa udaan suuka …ud ali olon yzegdeze bai…yliin 30-nii medeegeer … cabçagdasan ebesenii …raikan serilegdesen bai…ton zigşyyritei baga too …nedeke josotoi. Enyyn…s ebese kuriaalgada ça… telee temeceke jabadal …tamag baisan geze ilerne.

…se kuriaalgiin nege çuka…barini bol, siilos daraka… men. Siilos daraka jaba… urda mete tookogyi bai…maag, somonuud ba kol…ud menee kyrter bii bai…ga, Kiaagta, Mukarşiber …zergiin aimaguud bol aav… 1 boltor negeç toonno … daraagyi, jere ene çuka…delmeriigi ekileegyi suu…ne uçar bol jeriin tokiool…işe, jerenkii deere manai …yblike siilos daralgaar ko…ozo jabana. Zide ba Za…in, ene kojor aimag 59% …e dyyrgeze, siilos daral…alaar namiin daalgabariii …ygesen baina.

…. yynees caaşa bykii …soveediin emkinyyd ba …zuud, olon niite kolkooz … bolon emçiin azaltan …se kuriaalga ba siilos … tesebiigi dyyrgeke ja… teempiigi gurba dakin …se, çanariigini erls sai… ujalgatai bolzoi.

Socialiis malazalda tezeeliin teki baaza baiguulka

Bolzor dyyrbeç, tesob araikan 31,9 proc. gyicedkegdebe

Ɵbese kuriaalga respyyblike dotoroo 31,9% gyicedkegdebe. Enyynees comogdosoni 119926 ceent. juu 50 proc. bolno. Bargazanii, Bookonii, Zakaaminii, Jaruuniin aimaguud ebesenii kuriaalgada kamagiin syylde çiregdeze jabana.

Cabçasan ebese comoko jabadaliin talaar Bookon Jaruuna, Alair, M-Şiber ba Koriiin aimaguud zigşyyritei geer geegdene.

Respyyblikiin kolkoozuud cabçalgiin tesebiigi 35,1 proc. gyicedkebe. Aga 42,9 proc., Alair 28 proc., Bargazan 15 proc., Baunta 1,6 proc., Biçyyr 50 proc., Bookon 20 proc., Jaruuna 31 proc., Zagarain 45 proc., Zakaamin 20 proc., Kabzansk 63 proc., Kiaagta 45 proc., M-Şiber 54 proc., Ulaan-Onon 36 proc., Olikoon 25 proc., Selenge 33 proc., K-Baigal 0,4 proc., Tarbagatai 42 proc., Tynken 36 proc., Ulaan-Yde 28 proc., Kori 31 proc. ba E-Bulagad 42 proc. gyicedkebe.

Respyyblikiin emçiin azaltan 3441 gaa juu tesebee oroidoo 6,4 proc. dyyrgee. Bauntiin, Bookonii, Zagarain, Kiaagtiin, K-Baigaliin ba Ulaan-Ydiin kotiin zooniin emçiin azaltan negeç gaa cabçaadyi.

6405 toonno siilos daragdaza, tesebee 14,3 proc. gyicedkebe. 8 aimaguud siilosiin daralgiigi ekileedyi.

Syyliin 5 konog soo kuriaalgiin kubilalta kangaltagyi. Ɵbesekuriaalgiin kedelmeri bol aavgustiin 1-de dyyrgegdeke josotoi aad, zebken 31 proc. gyicedkegdeze baika jabadal zigşyyritei kereg men. Ɵbese kuriaalgiigi oiriin kedeken edernyydte şiidkeke çukala cag boloo.

S. Gan.

Ɵbese kuriaalgiin medee

1934 onii ijyyliin 30-da ebese kuriaalga 233327 gaa juu 29,9 %.

1935 onii ijyyliin 30-da ebese kuriaalga 247016 gaa juu 31,9 %.

1935 onii ijyyliin 30-nii eder.

Aimaguud.	Ɵbese kuriaalga		Siilos daralga	
	Gaagaar	%-oor	Toonnoor	%-oor.
Aga	45363	40,5	—	—
Alair	19172	26,5	557	12,3
Bargazan	6918	14,4	182	9,1
Baunta	60	0,8	—	—
Biçyyr	11964	41,7	100	5,2
Bookon	5991	17,3	252	9,6
Zide	10845	29,2	1282	58,8
Zagarai	7348	40,1	—	—
Zakaamin	4685	19,5	896	59,7
Kabaan	13069	52,6	10	0,5
Kiaagta	13167	41,5	—	—
M. Şiber	11978	46	—	—
Ulaan-Onon	13648	35,1	95	11,8
Olikoon	2905	23,3	—	—
Selenge	13005	31,5	869	24,8
K.-Baigal	11	0,2	—	—
Tarbagatai	2982	33,1	114	7,6
Tynken	10809	33,7	684	22,8
Ulaan-Yde	2608	22,6	36	4,5
Kori	16678	28,7	711	32,3
E. Bulagad	24038	39,8	421	10,5
Kamta	247016	31,9	6305	14,3

* * *

Tasaldaltai

Jaruuna. „Ulaan Jaruuna" geze kolkooz 1536 gaa ebese cabçaza 26000 ceentnir ebese kuriaaka ba 30 toonno siilos daraka tesebtei baina. Ɵbese kuriaalgada ijyyliin 5-nii eder oroko josotoi aad, arai geze 16-da orobo, ebese kuriaalgada beledkel muutaigaar oroo, maşiinanuudiin zasabariiin çanar muu enyyniigi kolkooziin tyryylegçe ba çanariigi şalgaka inspeegtornuudiin negeniç şalgaza yzeegyi baigaa.

Aimagiin emkinyyd bol ene kolkooziin zigşyyritei tasaldalaa usadkaka keregte tuslalcaka josotoi.

Kuçaltatai tookiin barilgaas

Alairaas

Kyitenii belegiin „Komsomool" kolkooz tariaa … riaalgiin maşiina zebs… diigi zasaza dyyrgeed…

Odoo eder kyrter k… tai took barika jaba… ekileedyi ba jamarç beledkel y g e i, kolkooziin kedelberilegçed ene çukala asuudaliigi kaikarnagyi. Men bolboson staan baiguulsangyi azai.

Nam ba zasagiin kuçaltatai took barika gesen togtooliigi gyicedkeke ujalgatai.

Nam.

Saitar zaabarilaka keregtei

Respyyblike dotoroo kuçaltatai took barika jabadal aavgustiin 1-de dyyrgegdeed baika josotoi aad, odoo eder kyrter respyyblikiin Gazar Tariaalangiin Arkomaadta medee oroodyi baina.

Selengiin MTS-iin kolkoozuud bol, 57 keseg kuçaltatai took barika tesebtei, ene kedelmeri menee der kyrter jabuulagdaadyi.

„Bolşoviig" ba Ylijaanov kolkoozuud kuçaltatai took barikiin tekeerelgetei baibaç, yynii teekniin zaabari medenegyi deerees saataza baina.

Alairiin „Komsomool" kolkooz kuçaltatai took barika josotoi aad, odoo kyrter ekileedyi, kolkooz in tyryylegçed jerdee kaikarnagyi.

Koriiin aimagiin gazariin tasag bol kuçaltatai t ookiin tesebiigi kolkoozuudta kozomduulan egçe, jikeken saad uçaruulba. Çisaaniin somonii Markiizov kolkooz kuçaltatai took barika jabadalda jamarç beledkel ygei alaga suuna.

Olonki kolkoozuud bol kuçaltatai took bariza dyrişeegyi deerees zaabari jikeer tereglene. Aimagiin gazariin tasaguud ba MTS, MTSS-uudiin zygees bodoto todorkoi zaabarinuudiigi eke çukala.

S. Gan.

Korioos

Çisaaniin MARKIIZOV kolkooz 4 zaatka zasaka aad, 2-gi zasaba, 2-ni zapaas keregsel ygei deerees saataba. Kuçaltatai took barika tesebiigi aimagiin gazariin tasag saja ilgebe. Ene somonii kolkoozuud Aimagiin gazariin tasagiin udaaruulsanii gemeer kuçaltatai took barilgada jamarç beledkel ygei baina.

Grilşe.

KOMINTEERNIIN VII KONGREES

Komuniis Internacionaaliin VII kongreesiin aavgustiin 1-nii egleenii zasedaaniigi nek. Kompbell neeze, nek. Kaarl gegçede (z a l u u ç u u d i i n komuniis internacionaal) yge egebe.

Nek. Kaarl bol Germaaniiin zaluuçuudiin faşiizmatai temeceke temecel tukai kelebe. Gadana, nek. Kaarl bol Germaaniiin faşiizmiin tesebte zaluuçuudiigi …isee tataka jabadal g… …ina Tiimees … no geze temec…

Udaani Aavstriiin komun…miin teleelegçe ankanii sociaal-demokraad baisan Viiden gegçede yge egebe. Tyynii trebyyn deere garakadani kongreesto suugçad aliga taşan ugtana.

Nek. Viiden kelekedee, kojor ziliin caana, bi bol sociaal-demokraad baikadaa, kedelmeriçediin cuglaan deegyyr komuniis namda esergyycesen temecel yyskedeg baisan aad, odoo komuniis yzelde orozo kongreesiin urda keleze bainam. Bide komuniistanuud bol Aavstriiin sociaal-demokraadiin namiin, byrideze baisan kyciigi beje teişee tataka josotoibdi gebe. Udaani AKŞ-iin komuniis namiin teleelegçe Koraazerse, Leonaardo (Filiippinii komuniis nam), Reene (Koluumbiiin komuniis nam), Siroov (Çekoslovaakiin komuniis nam) gegçed kapitaliizmiin darlaka melzeke jabadaltai ba baga jasatan zoniigi darlaltaas gargakiin telee temeceke tukai kelebe.

Zabsar bolsonii syyleer Iraaniin komuniis namiin teleelegçe nek. Naziimteemin, Germaaniin komuniis namiin teleelegçe Fyyks, nek. Biik (Iraaniiin komuniis nam), Liusjen (Alziiriin komuniis nam), Lenyaar (Jigiipidiin komuniis nam), nek. Teer (Tyniisiin komuniis nam) gegçed keleze aavgustiin 1-nii egleenii zasedaani deere nek. Piik gegçiin iledkeliigi daguulan kelelge dyyresen ba zasedaani kaagdasan baina.

Aavgustiin 1-nii ydeşiin zasedaani deere 7-dugaar kongreesiin kedelmeriiin ekin kubi dyyresen baina. Preziidiymiin tyryylegçe nek. Floorin gegçe nek. Piikte tygeskeliin yge egebe. Nek. Piik gegçiin trebyyn deere karagdakadani kongreesiin bykii teleelegçed udaan aliga taşaza kandasan baina. Nek. Piik gegçiin tygeskeliin ygiigi, kongreesiin teleelegçed bol ton sonorkonoor kandaza sonososon baina. Nek. Piik bol, tyynii iledkeliigi daguulan kelesen 60 teleelegçediin ygenyydiin dyn gargaza kelesen baina.

Tiike zuuraa nek. Piik bol faşiizm ba imperaliizmiin daintai esergyycen temecekiin tula komuniis namuudiin olon niitearad zonii negedemel froontoemkidkekiigi gol bolgozo kelesen baina.

Nek. Piik gegçiin keleze dyyrgesenii syyleer komuniis internacialaaliin kinaka komiisiin ba gyicedkeke komiteediin kedelmeriigi saişaasan şiidkeberiigi negen duugaar batalan abasan baina.

Suralgiin şine zilde sainaar beledkeke

1935-36 onii suralgiin zilin asuudal tuşaa kizaariin gyiced keke komiteed, BK(b) Namiin kizaariin komiteed ba namiin mozliin komiteed bol əəriingəə togtooldo suralgiin şine ziliigi zişeete sainaar ugtakiin tukai bykii jabuulagdaza baigaa ja-buulganuudiigi gyiced kanga kiigi manai respyyblikiin ara-diigi gegeeryylke komisariaad, alban gazariin kətəlbərilegçəd ba surguuliin direegtornuudiigi ujalgalsan baina.

1935-36 ondo Ulaan-Yde koto dotor 13 mingan suragçadii gi surguulida kabaaduulka jo-sotoi baina. Eneni əngerəgçə ziliinkiees 15 kubi deeşelne. Suragçadiin ton jikeer oloşoro son uçar bol, Remzavoodiin kə dəlməriçəd ba alban kaagça-diin kyykedyyd bolno.

Remzavood deere, suralgiin şine zilde emkiteigeer zişeete sainaar beledkeke bykii erke baidal bii. Zygeer kedii iime bolboç, odoo ədər suralgiin şi-ne barilganuud uragçaa jabaza çadaagyi baina. Remzavoodiin barilgiin naçaalnig nək. IVA NOOV bolbol barilgiingaa byke teeknigyydiigi suralgiin barilga da elsyylze. sentiaabriin 1-de Remzavoodiin kədəlməriçən ba alban kaagçadiin kyykedyyd şine surguulida oroko josotoi.

Ilangajaa suralgiin zilde muu gaar beledkegçed gebel: kotiin 16 tooto surguuli (direegtorii-ni SOOSKIN) ba 9 tooto sur-guuli (BOOLOTOVA P. M.) bolno. Nək. BOOLOTOVA bol 10 konogiin dotor surguuliin barilgada kereglegdeke modo nuudiigi beledkeze çadaagyi baina. Tiin bişe surguulinuud ni 10 konogoos baitugai zəbkən 2 konog soo modojoo beledke sen baika jum.

Suralgiin şine ziliin beledkel de bolşoviigiin zişeete kədəl məri karuulagçad direegtornuud gebel: nək. GROOSMAN, ŞIL-KYNOOV VTORYYÇNA ba ALII MOVA gegçəd bolno. Edener bol suralgiin zilde gyiced be ledkee.

Surguulinuudta suragçanariin kaadariigi elsyylke jabadal kan galtagyi baina. Ilangajaa ekin surguulinuudta Ulaan-Ydiin ko tiin soveed bol suralgiin şine zilde erkim beledkeliin teleə bolşoviigçolon orolcoko joso toi bolboç, kotiin soveediin kə təlbərilegçəd ene keregte ja-març kemzee abaagyi baina. Enyyn deerees ene kotodo sur gagçaar ilgeegdesen şine sur gagçanuud bairagyi baina. Sur guulinuud bol nom debteriin talaar baragtaigaar kangagdasan baina. Surguulinuud bol odoo ədər titraadaar 3 kubi kangag dasan baina. Gadana əngerəg çə ziliin suralgiin zilde nege suragçada 18 titraad kyrtedeg baibal odoo 25 titraad kyrteke baina.

Suralgiin zilde beledkeke ja badal bol əsəə josotoigoor ta-bigdaa geze keleze bolşogyi baina. Gebeç, kotiin surguuli nuudta, aavgustiin 15-da gyi-ced beledkesen baika, bykii er-ke baidal bii baina. Enyyniigi bidener erkebişe gyicedkeke josotoibdi.

Cerenii.

Gegeereliin kədəlməri ygei

Kori. Doodo Kudanii somon dotor odoo zunii yjede sojol bolbosoroliin kədəlməri ogto jabuulagdaagyi baina. Odoo ja buulagdaza baigaa əbəsə ku riaalga ba orokojoo baigaa ta riaa kuriaalgiin yjede, sojol bol bosoroliin kədəlməriigi zişeete sainaar kolkooz ba brigaada by kende tabigdaka josotoi baisan bolboç, Dunda Kudaniikid ene kədəlməriigi jabuulza çadaagyi baina.

Tus somonii soveed ba nuta giin byke emkiner bol ene kə dəlməride ankaralaa tabiza to dorkoi kemzeenyydiigi abasangyi baina. Kolkoozuudiin koorondo socialis məriicəə ba sonin biçe gyydiigi zakiuulka jabadal ogto ygei.

Odoo sajakan əngerəsən ki zaariin udaarnig gegeerelçediin kuraliin syyleer sojoliin dobtol godo byri erçemteigeer orozo kuriaalgiin yjede sojol bolboso roliin kədəlməriigi sainaar tabi ka ujalgatai baisan azai.

Uçar iimees, deereki dutuu nuudaa darui cagaa usadkaza sojoliin dobtolgiin teempiigi əşəə erçemteigeer tabika josotoi.

Colbon.

Ekired-Bulagadiin aimag tyryy jabana

Manai respyyblikiin ceregiin komisariaad boı, kədəlməriçən tariaaçanii ulaan ceregiin eelzee te urid beledkelde erkim beled kel kiikiin tula, Çitiin ceregiin komisariaadtai 1934 onii dikaab riin 10-da soc. məriicəə batal san baina.

Enyyntei kamta tatalgada erki meer beledkekiin tula, respyybli kiingee aimaguudaar soc. məriicəə jabuulagdasan baina.

Ekired-Bulagad ba Alairiin ai magiin urid beledkelçed bol, ene məriicəədə urid orolcoson baigaa. Ene soc. məriicəəniigəə kelceegi somonii soveed ba kol kooziin urid beledkelçediin dun da jabuulagdasan baina.

Ene kojor aimagiin beledke liin jabuulgiigi şalgakiin tula, brigaada baiguulagdasan baina.

Tiin brigaadaar ileresenii, Eki red-Bulagadiin aimag (aimagiin ceregiin komisaar Dorziin) bol, tabisan zoriIgoo amzaltataigaar gyicedkesen baina. Tatalgiin beledkeliin talaar tyryy jabaza baina. Bykii tatagdagçadani bol sainaar unşaza biçeze çadaka boloo.

Mən ceregiin ulas-təriin ba beje makabudiin beledkeliigi muu bişeer jabuulagdasan bai na. Olonki tatagdagçadni, erkim udaarniguud, kolkooziin ba nii-tiin kədəlməride tyryy jabasan zonuud baina. Ene tatalgiin kə dəlməride namiin aimagiin komiteediin sekritaar nək. Yşa koov bol jikeken tusalamza yzyylsen baina.

Aimag sooki tatagdagçadiin dunda „Voroşiloviin buudalga" ba BGTO-iin noormo əkə kədəl məri jabuulagdasan baina.

Enyyntei kamta şalgaltada karuulsanii, Alairiin aimagiin namiin ba soveediin emkinyyd bol soc. məriicəəgəə kangalta gyigeer gyicedkesen baiba. Ta tagdagçadiin beledkeliin talaar tedener bol, Ekired-Bulagadiin aimagaas kolo geegdebe.

Ene kozomdoloo usadkaka josotoi. Kədəlməriçən tariaaça nii ulaan ceregte erkim kynyy dee əkə josotoibdi.

C. J.

Gadaadiin sonin

Vaşangtoon kotoos medeece senii josoor Jivreegiin jikenyyd emkinyydiin teleələgçəd Amee rikiin gadaada keregiin minis terte orozo, Germaani ulasta Jev reegyydiigi aikabtar karşalan mərdəkə jabadaliigi esergyyce sen erilte kiikiigi guisan baina. AKŞ-iin sinaator, Germaani ulas ta Jevreegyydiigi karşalka jaba daliigi şalagan yzeke geze şiid keberi biçesen baina.

**

„Sembyyn-Reengo" geze soni nii medecesenii josoor Japoonii gadaada keregiin miniister Man zuu Goodo suugaa elçenees ijyyliin 27-nii ədər KDTZ-iin soveediin kədəlməriçəd, 18 minga 345 kyn, SSSR ulasaa əəsədiingəə bytenertei busaba gene. Aavgustiin 28 kyrter əşəə 2 minga şakuu kyn bucaka ge ge.

**

„Sembyyn-Reengo" geze soni nii medecesenii josoor Itaaliin faşiistnariin namiin teleələgçə Myssoliiniiin namiin zygees Ja poonii preemjer Okaada, cere giin miniister Kajaasii gadaada keregiin miniister Rirooto geg çedte Aafrikaas ceregee çələə lən abça, Abiissiinii ulasta dai lan oroko bodolgoo zogsookiin erilte kiisen arcaltiin biçeg ba riuulsan baina gene. Gadana, Itaali Abiissiiniin aracaldaagi boliuulkiin kemzee abaka kandaka biçeg kabsaruula baina.

**

Pariiza kotoos medeece josoor mən kotiin şadar b Biankyyr geze gazarta Teelmeniigi kamagaalka za bolbo. Enyynde arbaad mi kyn kabaadasan baina. dotor uran zokioolço Ma ankan aviaaciin miniister b Pileer-Koot gegçəd bailcab

**

Ijyyliin 26-nii ədər Loo kotoos medeecesenii j mən kotiin 2600 avtoby kədəlməriçəd bosolgo kiiz gelzelseer baina gene. avtobyysiin 21-garaaza kaa baina.

**

Şveeciin „Niu-Daag" komuniistnuudiin sonin odoo bolzo baigaa kom internacionaaliin kongree aikabtar jikeer cegneze bi gene. Tiike zuuraa, kom internacionaaliin 63 kom namuudiigi niilyylen kol baisan ynekeeree angiin celiin internacionaal boin ze temdeglebe. Gadana, kongreesto proletaariin k kaliin teleə idebkitei temec erkim zonii kamtarasan t kelesen baina.

Paariin kojordoki kakalalga

Gazar Tariaalagiin Arkomaa diin ijyyliin 30-nii medeegeer respyyblike dotoroo paarii kojor doki kakalalga 112244 gaa juu 38,9%, gyicedkegdebe.

E n y y n e e s A l a i r i i n a i m a g 15886 g a a j u u 46%, Bargazan 1910 gaa, 25%, Biçyyr 8423 gaa 35%, Bookon 12858 gaa 41%, Zide 4432 gaa 18 proc., Jaruuna 1160 gaa 21 porc., Zagarai 1759 gaa 15 proç., Zakaamiin 433 gaa 7,3 proc., Kiaagta 233 gaa 13,5 proc., Kabaansk 10962 gaa 60 proc., Mukarşiber 5270 gaa 17 proc., Olikoon 1422 gaa 67 proc., Selenge 3844 gaa, 22%, Tarbagatai 10244 gaa 53% ken 9462 gaa 84%, Ulaan 2148 gaa 32%, Kori 21188 16%, E-Bulagad 16408 gaa ba respyyblike dotoroo 11 gaa paariin kojordoki ka giigi kakalagdaza, təs 38,9% gyicedkegdebe.

Paariin negedeki kakala respyyblike dotoroo 28801 juu 103% gyicedkegdese enyyees kolkooziin 27342 juu 107%, əmçiin azaltan gaa juu 59% dyyrgesen Kakalalgiigi kolkooz, sov ba əmçiin azaltan byken geke ujalgatai.

Redaagtoriigi orolgoço C. DONDOBIIN

Номер выпускал и корректировал НИМАЕВ ЦЫД. Верстал БАТУЕВ П. Ж. Типография из-ва «Б.-М. Правды» и «Унэн». Уполглавлит